

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

366.0

16/1-09

200804147-118

Deres ref:

Vår ref: 2008/20402-3

Arkivkode: 008

Dato: 15.01.2009

Høring – forslag om lovfesting av krisesentertilbudet

Barne- og likestillingsdepartementet har sendt forslag om lovfesting av krisesentertilbudet på høring. Høringsfristen er satt til 15. januar 2009.

Hovedelementer i høringsforslaget er at krisesentertilbudet lovfestes, at det etableres en ny forvaltnings- og finansieringsordning hvor ansvaret for tilbudet legges til kommunene, og at midlene til krisesentertilbudet legges inn i kommunenes rammetilskudd. Bufdir støtter disse forslagene. Vi mener kommunene bør ha et lovmessig ansvar for å sikre voldsutsatte kvinner og menn et trygt og midlertidig døgnåpent botilbud og et dagtilbud hvor brukerne kan motta støtte, veiledning og oppfølging. Kvinner og menn utsatt for vold i nære relasjoner utgjør imidlertid en sammensatt gruppe med ulike behov, og de vil også være i en ulik livssituasjon. Vi anser det derfor som viktig at krisesentertilbudet og ordningene som bygges opp rundt dette, ikke i unødig grad bidrar til å klientifisere brukerne av tilbudet. Likeledes vil vi understreke viktigheten av at brukerne av krisesentertilbudet, på samme måte som resten av befolkningen, har krav på oppfølging, behandling og andre tiltak fra kommunalt og statlig hjelpeapparat ut fra behov – uavhengig av det forhold at de har måttet søke vern og støtte gjennom kommunens lovpålagte krisesentertilbud. Det er derfor viktig at krisesentertilbudet, og de tjenester som ligger i dette tilbudet, avgrenses på en tydelig måte i forhold til annet hjelpeapparat.

Bufdir har følgende kommentarer til høringens punkt 1 – 13:

Punkt 1 Beskrivelse av dagens situasjon

Bufdir har ingen kommentarer til beskrivelsen av dagens situasjon.

Punkt 2 Hva skal lovfestes og forankring av tilbudet

Bufdir støtter lovfestingen av krisesentertilbudet, og er enig i at tilbudet bør være et kommunalt ansvar. Vi er videre enig i at det bør være opp til kommunen å vurdere hvordan den vil organisere, drifte og lokalisere tilbudet.

Punkt 3 Kommunens ansvar og innholdet i krisesentertilbudet

Bufdir er enig i at krisesentertilbudet bør være et lavterskeltilbud, og vi støtter det foreslåtte innholdet i tilbudet. Vi ser det videre som viktig at tilbudet blir klart definert, og at man unngår en situasjon hvor tilbyder påtar seg oppgaver som ligger utenfor sitt kompetanseområde eller utfører oppgaver som best ivaretas av andre tjenestetilbydere.

Punkt 4 Målgruppen for krisesentertilbudet

Forslaget legger opp til at målgruppen skal være "utsatte for vold i nære relasjoner", samtidig som høringen definerer begrepet "vold i nære relasjoner" svært vidt.

Etter direktoratets vurdering bør det vurderes nærmere om det er hensiktsmessig å definere målgruppen på denne måten, eller om man isteden bør definere målgruppen som personer som har behov for tjenestene som tilbys gjennom krisesentertilbudet.

Bufdir ser det som viktig at personer utsatt for vold i nære relasjoner, uavhengig av oppholdsstatus, gis hjelp til å bryte ut av voldssituasjonen. Likeledes ser vi det som viktig at personer som er under oppfølging av andre offentlig aktører, for eksempel i forbindelse med saker som gjelder menneskehandel, gis et helhetlig oppfølgingstilbud. Vi mener imidlertid at et eventuelt offentlig tilbud om hjelp og oppfølging til personer uten lovlig opphold bør gis utenom et lovfestet krisesentertilbud. Vi legger i den sammenheng vekt på at det kan synes inkonsekvent og lite helhetlig å gi en person rettskrav på krisesentertilbud, samtidig som staten har fastslått at vedkommende ikke har lovlig opphold i riket.

Bufdir er enig i at krisesentertilbudet bør gis til både kvinner og menn, og vi er også enig i at kommunene bør ha et tilbud hvor kvinnelige og mannlige brukere kan bo atskilt.

Punkt 5 Kvaliteten i tilbudet og tilrettelegging for ulike brukergrupper

Direktoratet er enig i at tilbudet bør tilrettelegges for alle brukergrupper, og vi mener det må holdes et særlig fokus på ivaretagelsen av barns behov, rettigheter og interesser. Direktoratet mener i den sammenheng at det er viktig at det oppstilles krav om at barnefaglig kompetanse skal gjøres tilgjengelig som en del av tilbudet. Etter vår vurdering bør det stilles krav om minimum treårig utdanning hos personer med barnefaglig ansvar. Antallet personer med barnefaglig kompetanse bør vurderes opp mot krisesentertilbudets størrelse (antall plasser).

Barn utgjør nesten halvparten av alle brukere ved krisesentrene, og det er derfor særlig viktig at det stilles krav til barnefaglig kompetanse. Det vises i den sammenheng til at det å arbeide med mennesker i krise er generelt utfordrende og krever god kunnskap om krisens vesen. Når man arbeider med barn i krise, kreves det i tillegg særlig gode kunnskaper om barns ulike mestrings- og overlevelsesstrategier, og erfaring og kunnskap om hvordan man samtaler med barn. I tillegg mener vi det er svært viktig at barns behov for et normalisert hverdagsliv, blant annet gjennom barnehage/skole, fritidsaktiviteter og lek med andre, i størst mulig grad ivaretas i krisesentertilbudet.

Vi gjør for øvrig oppmerksom på at Bufdir har ansvar for et regionalt pilotprosjekt for utprøving av samarbeidsmodeller og rutiner mellom krisesentre, barnevern og familievern for å styrke den barnefaglige kompetansen på krisesentrene. Dette prosjektet har gitt anbefalte løsninger til en minimumsstandard for tilbud til barn på krisesentre og forslag til gode og hensiktsmessige samarbeidsløsninger i hjelpeapparatet. Arbeidet vil i nær fremtid gjøres tilgjengelig gjennom en elektronisk håndbok.

Bufdir mener videre at ansatte bør ha generelt god innsikt i det øvrige hjelpeapparatet, herunder barnevern og sosialtjeneste, NAV, psykiatri, osv. Gode samarbeidsevner og evne til å arbeide tverretatlig og tverrfaglig er viktige egenskaper som bør vektlegges.

Bufdir mener videre det er en grunnleggende forutsetning i flerkulturelt arbeid at alle parter forstår det som blir sagt i samtaler og det som står i dokumenter og annet skriftlig materiale. Vi er derfor enig i at det er viktig at brukerne av krisesentertilbudet gis tilgang på kvalifiserte tolker ved nødvendig behov.

Vi er også enig i at det må stilles krav i forhold til fysisk sikring av lokalene for å ivareta brukeres og ansattes sikkerhet, og at det bør fokuseres på at det skal etableres linjer til lokalt politi for samarbeid knyttet til sikring av lokaler og eventuell oppfølging av den enkelte bruker.

Punkt 6 Samordning av tjenester

Bufdir ser det som positivt at man vektlegger et helhetlig perspektiv i forhold til oppfølging av brukere av krisesentertilbudet, og at viktigheten av samarbeid mellom ulike etater og forvaltningsnivåer fremheves i høringsforslaget.

Erfaringsmessig vil brukere av krisesentertilbudet ofte trenge bistand fra flere tjenester, og vi er derfor enig i forslaget om at kommunen får ansvar for systematikk i oppfølgingen av de brukere av krisesentertilbudet som har behov for langvarige og koordinerte tjenester. Oppfølgingsansvaret ovenfor brukeren vil på denne måten bli ivaretatt og koordinert på forsvarlig vis, og dette vil også være med på å sikre at oppfølgingen av medfølgende barn ikke blir oversett. Vi mener imidlertid man bør vurdere om det er hensiktsmessig å bruke betegnelsen "individuell plan". Denne betegnelsen er i betydelig grad forankret i behandlingsverdenen, og kan bidra til en unødig klientifisering av den enkelte bruker. Det er dessuten viktig å understreke at en del av brukerne av krisesentertilbudet kun vil ha behov for vern i en akutt krise, og dermed ikke vil ha behov for denne type oppfølging. Vi viser for øvrig til vårt innspill til punkt 3, som også har relevans i denne sammenheng.

Punkt 7 Taushetsplikt og opplysningsplikt

Direktoratet støtter forslaget om en skjerpet taushetsplikt for medarbeidere ved et krisesentertilbud, og er enig i at det skal være opplysningsplikt til barnevernet.

Punkt 8 Politiattest

Direktoratet støtter forslaget om å innføre krav om politiattest for personer som skal ansettes eller tildeles oppgaver som muliggjør vold og overgrep mot brukere av tilbudet.

Punkt 9 Internkontroll og kommunalt tilsyn

Direktoratet støtter forslaget om at kommunene skal utføre internkontroll for å sikre at virksomheten som utgjør krisesentertilbudet utfører oppgavene i samsvar med fastsatte krav i lov og forskrift.

Punkt 10 Statlig tilsyn

Direktoratet støtter forslaget om at ansvaret for statlig tilsyn legges til fylkesmennene.

Punkt 11 Forholdet til Svalbard

Ingen kommentarer.

Punkt 12 Økonomiske og administrative konsekvenser

Direktoratet er enig i at en lovfesting av krisesentertilbudet påregnelig vil medføre en kostnadsvekst – både i forhold til engangskostnader og kostnader relatert til drift og investeringer.

Vi vil i den sammenheng nevne at det allerede nå foreligger planer for omfattende investeringer ved landets krisesentre, og at de planlagte prosjektene har store kostnadsrammer. Dersom disse prosjektene blir iverksatt slik sentrene ønsker, mener vi kostnadsanslagene i høringsforslaget er for lave, og da særlig kostnadsanslagene som er relatert til investeringer. Vi viser for øvrig til våre tidligere henvendelser til departementet knyttet til investeringer og investeringsplaner ved landets krisesentre og dertil relaterte problemstillinger.

Punkt 13 Øvrige merknader

Dagens krisesentertilbud er ikke utformet som et likeverdig tilbud til målgruppen i forhold til innhold og tilgjengelighet.

Dette kan i stor grad skyldes at det i dagens ordning er lagt opp til en rolle- og ansvarsfordeling mellom stat og kommune som i praksis fungerer lite tilfredsstillende, og at det offentlige som en konsekvens av dette ikke følger opp drift og utvikling av sentrene godt nok - til tross for at tilbudet har offentlig fullfinansiering.

Bufdir mener dagens krisesentertilbud fungerer lite godt i forhold til forankring og finansiering, og at det derfor, uavhengig av utfallet av høringen, må gjøres endringer i forhold til dagens ordning.

Med hilsen

Kjetil Horgmo (e.f)
f.ang. avdelingsdirektør

Sisseljersti Mørvik
seksjonssjef